

זונות או שותפי של מלך הפינע?

ניצתי למטרה זו את הדיון על מישרד המסחר והתעשייה:

אורי אבנרי: ... העולם המתפתח, כבוד שרהאוצר, עובר יותר ויותר לשבוע עבודה של חמישה ימים. המחקר רים הוכיחו שבשבע עבודה בן חמישה ימים, שמיספר שעות העבודה בו אינו פחות מאשר בשבוע עבודה של שישה ימים, מגביר את חדתה העבודה, וממילא גם את פרויך העבודה.

כאשר ניתן לאדם לנוח, לבלות, להינפש יומיים בשבוע, חזקה עליו שיעבוד יותר טוב בשאר השבת הימים, אפילו אם באותה חמישה ימים אין הוא עובד שמונה, אלא תשע שעות.

... הייתי רוצה לשאול את שר המסחר והתעשייה: האם נבוכה האפשרות להעביר את המשק הישראלי לשישה עבודה של חמישה ימים? האם נערך בכלל מחקר על כך — מה הוא יעלה, מה הסיכויים לכך, ומתי?

פינחס ספיר התנגד לכך בחריפות, בטענה שזה יוריד את פרויון העבודה. דומני שאין הוא מודרך במחשבה המודרנית על נושא זה. על כל פנים, לא נואשתי ו הנשתי את הצעת ההחלטה במצויה, שנדחתה (כמובן): סיעת העולם הזה — כוח חרש שצויה לסיכום הדיון: (א) הכנסת קורות לממשלה לבדוק את האפשרות לעבור לשבוע עבודה של חמישה ימים, ולהחליט בהכנות המתאימות לכך. **זוהי רק הירייה הראשונה.**

תרוויח יותר —

תקבל פחות

בהקשר לאותו נושא — הגברת פרוין העבודה — ירתי לקודה שהיא פחות מקורית, אך הלוחצת על בנים במדינה: שיעורי מס-ההכנסה, המקלקלים את החשק לעבודה.

אורי אבנרי: כל מי שעומד במערכת העבודה יהי ייצור יודע שנוצר מצב שהדעת אינה יכולה לסבול אחי, והוא: שבגלל מיבנה מערכת המיסים אנשים אינם רוצים לעבוד. והקא אותה שיכבה של אנשים, שביוזמה שלה וב מאמץ שלה תלויה העבודה של רביסרבים אחרים.

אחיה שיכבת-ביניים של טכנאים, מנהל-עבודה, מנהלים בדרג נמוך ואולי אפילו בינוני, שבטיב עבודתם וטיב יוני מתם שלהם תלויה הפעלת מאות אלפי עובדים אחרים — הם נמצאים במצב שכל תוספת למשכורתם היא כימעת בבחינת קנס. לא כדאי להם לקבל תוספת.

עובד מסוג זה, המבקש עבודה, אינו שואל: כמה תשלם לי? אלא: איך תשלם לי, מעל לשולחן או מתחת לשולחן? כמה ייחשב למשכורת וכמה ייחשב בצורה אחרת? מעביד הרוצה להקפיד גם על החוק, כמעט יאנו יכול עוד להתחרות בשוק-העבודה עם מיפעלים נורמליים, המשלמים כיום את השכר לעובדים מסוג זה בצורה של הטבות, המשוחרי רות בצורה זו או אחרת ממס הכנסה.

על כך השיב ספיר שהוא שוקל הורדת מיסים לגבי שעות נוספות ושכר-עודד — צעדים בכיוון הנכון, אם כי בוודאי אינם מספיקים.

איך לא הופל

עניין ההפלות

העניין החשוב ביותר שלנו השבוע היה גורל הצעת-החוק שלנו לבטל את האיסור הפלילי על הפלות מלאכותיות. אנו רואים בכך תרומה חשובה שלנו לתיקון החוק הפלילי, ולפורמה כללית של החוק הישראלי, ברוח המוסר המודרני. לכן הקדשנו מחשבה רבה מאוד לטאקטיקה הפרלמנטרית הדרושה להשגת המטרה.

תחילה הגשנו את ההצעה כחלק מהצעת-החוק, בה הצענו גם להתיר יחסים הומוסקסואליים בין מבוגרים. אולם אחרי שורה של שיחות של אמנון וכרמלי עם אנשים שונים בי צמרת המישפטיים, הגענו למסקנה שכדאי להפריד בין שני הנושאים, לטובת שניהם. לכן העלינו תחילה את ההצעה בעניין ההומוסקסואליים. רוב הסיעות נתנו להצעה חופשי הצבעה. אך העניין הורד, כידוע, מסדר-היום.

הפעם נראה המצב תחילה קשה עוד יותר. לפני חודש התכנסה סיעת המערך, ואחרי דיון ארוך החליטה להוריד את ההצעה מסדר-היום, וגם לא להתיר חופשי-הצבעה. דחינו אז את העלאת הצעתנו לשיבועיים. ערב הדיון, התכנסה סיעת המערך שוב, והפעם היתה הישיבה גם ארוכה וגם סוערת. מפ"ם ואחרים חייבו את הצעת-החוק שלנו.

בסוף הוחלט לאפשר לחברי הסיעה, התומכים בהצעתנו מנימוקי מצפון, להימנע מהצבעה — אך לא להצביע בעדה. בבוקר אותו יום היה, על כן, ברור לנו שהצעתנו תוסר ברוב גדול מסדר-היום, אולם הדברים התגלגלו אחרת, בצורה המראה איך שולט לא פעם המיקרה על עניינים חשובים.

באותו בוקר העלה מאיר אביזוהר (ע"מ) הצעת-חוק למען בוררות-החובה. היה ברור שההצעה תוסר מסדר-היום, ועל כך גם הוסכם בסיעת-המערך.

אולם כאשר קם שרה-העבודה יוסף אלמוגי להשיב, מצא

כמה נקודות חיוביות בגישתו של הברו-לסיעה-לשעבר (בי רפי"ם). הוא טען שיש לשנות את החוק, לאסור שביתות פראיות, ואולי אף ללכת בדרך המאפשרת לכנסת לקבוע בעצמה תנאי-עבודה בכוח החוק.

בסוף הציע — לדחות את ההצבעה. במערך קמה סערה. יו"ר הישיבה, שלמה רוזן ממפ"ם, העמיד להצבעה אם לדחות את ההצעה או לא. הצבעתי יחד עם רוב אנשי המערך נגד אלמוגי וכל הימין. אך ברוב של קול אחד (17 נגד 16) הוחלט לדחות את ההצבעה, וכך נמנעה הורדתה מסדר-היום.

זה הרגיו את אנשי השמאל במערך. בו במקום החליטו להתנקם בחבריהם, שדפקו אותם. איך? שטוט מאד: לחזור על אותו טכסיס לגבי הצעת-החוק שלי, שעמדה לעלות כעבור כמה דקות, ולדחות את ההצבעה גם עליה.

הסכמתי לכך ברצון, כי הצבעה באותו יום — פירושה

השר ויקטור שטייטוב ואשתו

היה הורדה מסדר-היום. דחיית ההצבעה למועד מאוחר יותר — נתנה סיכוי להפעיל את דעת-הקהל, לגרום לדיון חוזר בסיעות, ואולי סיכוי כלשהו להצברת ההצעה.

בשביל ויקטור שטייטוב היתה זאת הצלה, כי הוא היה במצב אומלל למדי. אין זה סוד ששטייטוב, כמו כל אנשי מפ"ם, תומכים בעקרון הצעת-החוק שלי. והיה גם דעת צמרת משרד-הבריאות, וכל הרופאים החשובים במדינה. כולם מחייבים את ה עיקרון של היתר להפלות מלאכותיות בהשגחה רפואית. למעשה, שימשה סיעתנו דוברת להשקפתם.

אולם בעיקבות ההחלטה הנפוכה של המערך, נאלץ שטייטוב להכין נאום בו עמד להסביר מדוע הוא מציע להסיר את הצעת מסדר-היום, למרות שהוא תומך בה, בעצם. ההסכמה לדחות את ההצבעה, הצילה אותו ממצב צגום זה.

אחרי שהשמעתי את נאומו (ראה הנידון), קם שטייטוב, הצביע על האופי המורכב של הנושא, על הנימוקים בעד ונגד, וסיים:

ויקטור שטייטוב: ... אני מקבל על עצמי לפעול לקיום בירור מקיף ומוטוט בנושא זה בהקדם, במיטגרת ועדה מיקצועית רחבה מיוחדת, שאציע להקים.

לצעם הצעתנו של חברי-הכנסת אבנרי, היות ואני מבין אותה ומאזין לה, אבל נתעוררו גם בעיות של גישה שונה של חברי-הכנסת רבים לנושא זה — הייתי מציע, אם חברי הכנסת הנכבד יסכים, לדחות את ההצבעה על הצעתנו.

אורי אבנרי: אני מסכים שההצעה תידחה לכל מועד אחר, ששרי-הבריאות ימצאו לנכון. הפעם התרגזו הדתיים וחברי-הכנסת השמרניים האחרים, אבל זה לא עזר להם. נערכה הצבעה על השאלה אם לדחות את ההצבעה — וברוב גדול הוחלט לדחות.

זוגות צעירים

ושיטת החלטות

לאחרונה אימצו לעצמו שרה-השיכון, זאב שרף, מינהג שיש גם לראשי-הממשלה. כאשר אני מתחיל לנאום על עניינים, הוא קם בעצבנות, ניגש לדלת, מדליק לעצמו סיגריה ועומד שם.

אני נגד מינהג זה, מפני שעישון סיגריות מזיק ל-בריאות. אבל אין לי ברירה אלא לעצבן את השר. עשיתי כך השבוע, בוויכוח על מישרד השיכון: **אורי אבנרי:** לפני כמה ימים באו אל מנהל המוסד הגרמני המאונן את האולימפיאדה במינכן, ובירכו אותו על כושרי-האירגון הגרמני.

הוא השיב, "אנחנו, הגרמנים, נאלצים להצטיין באירגון, משום שאננו: מטומטמים מדי מכדי לאלתר". שרה-השיכון: ביקש היום שנבדק את ממשלת ישראל על החלטתה הזאלתרת לשנות את מדיניות השיכון, לטובת זוגות צעירים.

אם כן, היתה הממשלה צריכה להשיב לברכה: "אנחנו, הישראלים מוכרחים להצטיין באילתור, משום שאנחנו יותר מדי מטומטמים מכדי לתכנן ולארגן".

אנחנו נאלצים לאלתר, ולא רק לאלתר, כי אם "לחלטר", מלשון "חלטורה", כי איננו מסוגלים, בשום שטח, לראות את הנולד, לארגן מראש ולתכנן מראש.

סידרת החלטות שטח השיכון... **היו"ר טובה סנהדראי:** אולי תשתמש בי מילה עברית?

אורי אבנרי: הלחאי יודעתי איך אומרים זאת בעברית. אפילו אני יודע באיזו שפה קיימת מילה זו. נדמה לי ברוסית. על כל פנים, זוהי מילה פרלמנטרית.

במשך שנים פשט בגופנו הסרטן של שכונות-העוני. במשך שנים היו לנו משפחות מרובות-ילדים, והממשלה עודדה אותן להוליד עוד יותר. כל שנה נישאו זוגות חדשים. מדי שנה חזרו חיילים הביתה.

כל זה לא היה בנדר סוד, אבל כל זה לא היה נושא לתיכנון. בנאומו היום אמר שר השיכון כמה פסוקים מדהימים: "אין ענף הבנייה ערוך לריבוי הזה".

האמנם? איזה ריבוי? ריבוי של משפחות, ריבוי של זוגות צעירים? משרד השיכון לא ידע, והממשלה לא ידעה, שמתחתנים בארץ? ועוד אמר: "הסר לנו גם עכשיו מידע על זוגות צעירים." איזו מין ממשלה זו, שחסר לה נידע בכיסי כזה על מיבנה החברה הישראלית?

אריעזר שוסטק: הצרכים מתרבים. **אורי אבנרי:** האם היה זה סוד שאנשים מתחתנים זקוקים לדירות? האם זה סוד שכאשר ש עלייה גדולה זקוקים לדירות? האם זה סוד שבתים מהמוטטים, ששכונות-עוני מידרדרות והולכות, ויש צורך בשיכונים?

היה תירוץ לכל: התותחים רעמו בתעלה, וכידוע, כאשר התותחים רועמים, שותק השכל הבריורקטי.

והנה פתאום השתנה הכל: התותחים הדלו לרעום, ובמ קומם צועקים המפגינים.

תקציב הביטחון לא קטן. להיפך, הוא ממשיך לגדול, למרות שהתותחים חדלו לרעום. אבל פתאום נמצא הכסף, בן לילה ממש, לשיכון אלפי משפחות נוספות.

אין נמצא הכסף? מניין באו גזרות המיליונים, כאשר את מול לא היתה אף אגורה אחת?

פעל כאן הכלל הישראלי שעמד במיבוח המציאות: מאמר אחד בעיתון שווה מאה נאומים בכנסת; והפגנה קטנה אחת כרחוב שווה מאה מאמרים.

מה הדתנו? היו הפגנות, הופיעו הפנתרים השחורים. וההפגנות של הפנתרים השחורים הכריחו את הממשלה לראות מה קורה, ופתאום היא נוכחה לדעת שהיא עומדת על עברי פי פחת של תהום סוציאלי, עם אספקטים עדי תיים חכורים מאוד. ולפי מיטב כושר האילתור, או כישרון החלטורה, נמצא פתאום הכסף, שלא היה עד אומול, והי-מכונה הגדולה התחילה לפעול.

על זה אפשר רק לברך: מוטב מאוחר מאשר לעולם לא. אבל, כבוד היושבת ראש, האם זה באמת מספיק? האם זה באמת הפיתרון?

לא ברחתי מן הנקודה העקרונית, העומדת כרגע לנגד כל האדם צעיר בישראל: זכויות העולים מול זכויות בני הארץ:

אורי אבנרי: ... אני רוצה להגיד כאן כמה דברים פשוטים, ולא בנימה של תעמולה, כי אם בנימה של הגיון. אנחנו ארץ של עלייה. כולנו רוצים בעלייה.

אולם שום מדיניות של עלייה לא תעמוד כי מיבוח, אם בנייה-ארץ אינם מקבלים את מה שמקבל העולה החדש. אני טוען שזהו כלל יסודי של הגיון מדיני וחברתי.

חייל החוזר מן החזית, אחרי שלוש שנים של שרות, בי סכנה, בחום, בקור, בגשם, אל פינה בחדר של משפחה מרובת-ילדים, בשכונת-עוני, ומולו קם שיכון מבהיק לעולים חדשים — חייל זה לא יעמוד במיבוח. זה נוגד את הטבע וזה לא יחזיק מעמד. שום אידיאולוגיה לא תחזיק כאן מעמד.

עוד לפני שפרצה הסערה של הפנתרים, עוררה סיעתנו בכנסת בעייה זו. הצבענו על הסכנה המתקרבת, ותבענו זכויות לחיילים המשתחררים.

העלינו הצעת-חוק צנועה מאוד: להעניק לחייל משתחרר פטור ממיסים, שיהיה שווה לפטור שמקבל עולה חדש. הי כהנה היתה להשתתף את זכויותיהם של חיילים משתחררים לזכויותיהם של עולים חדשים.

הצעה זו הורדה כמעט פה-אחרי מעל סדר-היום של הי כנסת. בינתיים קם ועד של חיילים משתחררים. נתנו לה יד להקמתו, והדרישה הזאת של חיילים משתחררים, ושל בני הארץ ובני העלייה הקודמות בכללם, להשתתף את תנאיהם לתנאי העולים החדשים, לתת להם אותה הזדמנות ואותה התחלה בחיים כמו לעולים החדשים — תביעה זו תעלה ותתחזק, והיא תעמוד בפני הממשלה.